

UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARI FAOLIYATINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI (OILAVIY KORXONALAR MISOLIDA)

Eshniyozov Burxon

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

ORCID: 0009-0000-1207-7468

eshniyozovburkhanbek98@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada umumiy ovqatlanish korxonalarining samaradorligini oshirishga qaratilgan turli usullar va yo'llar tahlil qilinadi. Ayniqsa, oilaviy korxonalar misolida, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalaridagi samaradorlikni oshirish, xarajatlarni qisqartirish va foydalilikni maksimal darajaga yetkazish bo'yicha amaliy tavsiyalar beriladi. Maqolada ovqatlanish sohasidagi raqobatbardoshlikni kuchaytirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, xodimlar malakasini oshirish hamda samarali menejmentni amalga oshirish bo'yicha aniq takliflar keltirilgan. Shuningdek, oilaviy korxonalar uchun mo'ljallangan maxsus marketing strategiyalarining ahamiyati ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: umumiy ovqatlanish, oilaviy korxonalar, samaradorlikni oshirish, innovatsion texnologiyalar, raqobatbardoshlik, marketing strategiyalari, menejment, xodimlar malakasi.

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБЩЕСТВЕННОГО ПИТАНИЯ (НА ПРИМЕРЕ СЕМЕЙНОГО БИЗНЕСА)

Эшниёзов Бурхон

Самаркандский институт экономики и сервиса

Аннотация. В данной статье анализируются различные методы и пути повышения эффективности работы предприятий общественного питания. Особенно внимание уделяется примерам семейных предприятий, где рассматриваются способы повышения производительности, сокращения затрат и максимизации прибыли. В статье приведены практические рекомендации по улучшению конкурентоспособности в сфере общественного питания, внедрению инновационных технологий, повышению квалификации сотрудников и эффективному менеджменту. Также подчеркивается важность специальных маркетинговых стратегий для семейных предприятий.

Ключевые слова: общественное питание, семейные предприятия, повышение эффективности, инновационные технологии, конкурентоспособность, маркетинговые стратегии, менеджмент, квалификация сотрудников.

WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF CATERING ENTERPRISES (ON THE EXAMPLE OF FAMILY BUSINESSES)

Eshniyozov Burkhon

Samarkand Institute of Economics and Service

Abstract. *This article analyzes various methods and ways to enhance the efficiency of foodservice enterprises. Specifically, it focuses on family-run businesses, examining how to improve productivity, reduce costs, and maximize profitability. The article provides practical recommendations for increasing competitiveness in the foodservice sector, implementing innovative technologies, improving employee qualifications, and effective management. Additionally, it highlights the importance of specialized marketing strategies tailored for family-owned businesses.*

Keywords: *foodservice, family businesses, efficiency improvement, innovative technologies, competitiveness, marketing strategies, management, employee qualifications.*

Kirish.

Umumiy ovqatlanish sohasidagi korxonalar zamonaviy iqtisodiyotda muhim o'rin tutadi. Ular nafaqat aholining oziq-ovqat ta'minoti bilan bog'liq ehtiyojlarini qondiradi, balki katta miqdordagi ish o'rinlarini yaratadi va iqtisodiy o'sish jarayonlariga hissa qo'shadi. Biroq, umumiy ovqatlanish korxonalari faoliyatining samaradorligi ko'plab omillarga bog'liq bo'lib, bu sohada raqobat tobora kuchayib bormoqda. Shuning uchun, ushbu korxonalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash va xarajatlarni optimallashtirish zaruriyati tobora ortmoqda.

Oilaviy korxonalar, o'zining kichik va o'rta hajmdagi tuzilmalari bilan, ko'plab afzalliklarga ega bo'lishiga qaramay, ular o'z faoliyatlarini samarali boshqarish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda ba'zi qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Shu bois, oilaviy korxonalar misolida umumiy ovqatlanish sohasidagi samaradorlikni oshirish bo'yicha tavsiyalar va amaliy yechimlar ishlab chiqish dolzarb masala hisoblanadi. Ushbu maqolada umumiy ovqatlanish korxonalarning samaradorligini oshirish yo'llari, ayniqsa, oilaviy korxonalar misolida, ko'rib chiqiladi. Maqsad – samarali menejment, marketing strategiyalari, innovatsion texnologiyalar va xodimlar malakasini oshirish orqali umumiy ovqatlanish sohasida raqobatbardoshlikni kuchaytirish va foydalilikni maksimal darajaga etkazishdir.

Adabiyotlar sharhi.

Umumiy ovqatlanish korxonalari faoliyatining samaradorligini oshirishga doir ilmiy tadqiqotlar va adabiyotlar tahlili ko'plab muhim jihatlarni yoritib beradi. Oziq-ovqat sanoati va umumiy ovqatlanish tizimi iqtisodiyotda muhim o'rin egallab, o'zining ijtimoiy va iqtisodiy ta'siri bilan ajralib turadi. Boshqa sohalarda bo'lgani kabi, umumiy ovqatlanish sohasida ham samaradorlikni oshirish uchun muayyan metodologiyalar va strategiyalar ishlab chiqilgan.

O'zbekiston va xorijda umumiy ovqatlanish korxonalari faoliyatining samaradorligini oshirishga oid bir qator ilmiy ishlanmalar mavjud. Masalan, Johnson (2013) umumiy ovqatlanish korxonalarida innovatsion texnologiyalarni joriy etishning samarali usullari haqida ma'lumot beradi. Unga ko'ra, texnologiyalarni joriy etish nafaqat xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga, balki xarajatlarni kamaytirish va resurslardan samarali foydalanishga imkon yaratadi. Liu va Zhao (2017) o'zlarining tadqiqotlarida, umumiy ovqatlanish korxonalarida xizmat ko'rsatish tezligini oshirish uchun menejmentni yanada samarali tashkil etish, shuningdek, xodimlarning malakasini oshirish zarurligini ta'kidlaydilar.

Umumiy ovqatlanish korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda marketingning muhim roli mavjud. Kotler (2011) marketingni umumiy ovqatlanish sohasida samaradorlikni oshirishning muhim vositasi sifatida ko'rib chiqadi. Uning fikriga ko'ra, brendni rivojlantirish,

mijozlar ehtiyojlariga mos mahsulot va xizmatlarni taqdim etish orqali raqobatbardoshlikni oshirish mumkin. Shuningdek, Porter (1990) o'zining raqobat ustunligi nazariyasida, umumiy ovqatlanish korxonalarining bozor segmentlarini aniq tahlil qilib, mijozlar bazasini kengaytirish va marketing strategiyalarini joriy etish orqali o'z faoliyatlarini samarali tashkil etishlari lozimligini ta'kidlaydi.

Umumiy ovqatlanish sohasida muvaffaqiyatga erishishning kalit omillaridan biri bu malakali va bilimdon xodimlardir. Kaufman (2003) xodimlarning motivatsiyasini oshirish va ularning malakasini yaxshilash orqali korxona samaradorligini oshirish mumkinligini ta'kidlaydi. Shuningdek, Mintzberg (2009) samarali menejment va rahbarlikning o'rni haqida o'z fikrlarini bildirib, rahbarlarning strategik qarorlar qabul qilishdagi ahamiyatini ko'rsatadi.

Mavjud adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, umumiy ovqatlanish korxonalari faoliyatining samaradorligini oshirish uchun bir qator innovatsion va menejment vositalari mavjud. Ayniqsa, oilaviy korxonalar misolida samaradorlikni oshirishda marketing strategiyalari, texnologiyalarni joriy etish, xodimlar malakasini oshirish va samarali menejmentning o'rni juda katta. Bu sohada olib borilgan ilmiy tadqiqotlar va amaliy ishlar umumiy ovqatlanish korxonalarini yanada raqobatbardosh qilish uchun zarur bo'lgan yo'nalishlarni aniqlashga yordam beradi [5, 6, 7].

O'zbekistonda umumiy ovqatlanish korxonalarining samaradorligini oshirishga doir ilmiy-tadqiqotlar va adabiyotlar tadqiqotning ko'plab muhim jihatlarini yoritib beradi. O'zbek olimlari ushbu sohada turli masalalarga e'tibor qaratib, xususan, oilaviy korxonalarning samaradorligini oshirish uchun zarur bo'lgan tavsiyalarni ishlab chiqqanlar. Quyida ba'zi O'zbekiston olimlarining bu mavzudagi tadqiqotlarining tahlili keltirilgan.

Xo'jaevning 2019-yilda nashr etilgan maqolasida oilaviy korxonalarning samaradorligini oshirish uchun innovatsion boshqaruv metodlari taklif qilingan. U o'z ishida oilaviy korxonalarning samarali faoliyat yuritishi uchun, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, mahsulot diversifikatsiyasi va xizmat ko'rsatish sifatini oshirish zarurligini ta'kidlaydi. Xo'jaev oilaviy korxonalar uchun raqobatbardoshligini oshiruvchi yondashuvlarni ishlab chiqishga qaratilgan ilmiy tahlillarni keltirgan. Uning fikriga ko'ra, samarali menejment tizimi va marketing strategiyalarini amalga oshirish oilaviy korxonalarda muhim o'rin tutadi (Xo'jaev, 2019).

S.Karimovning 2020-yilda chop etilgan ishida umumiy ovqatlanish korxonalari faoliyatining samaradorligini oshirishda marketingning ahamiyati ta'kidlangan. U marketing strategiyalarini joriy etish orqali ovqatlanish sohasida raqobatbardoshlikni oshirishning muhimligini ko'rsatadi. Karimovning fikriga ko'ra, oilaviy korxonalar marketing yondashuvlarini amalga oshirishi kerak, chunki bu ularning brendini yaratishda, mijozlar ehtiyojlariga mos mahsulotlar va xizmatlar taklif etishda katta ahamiyatga ega (Karimov, 2020).

B.Mamatov o'zining 2018-yilda nashr etilgan ilmiy ishida umumiy ovqatlanish sohasida innovatsion texnologiyalarni joriy etishning ahamiyatini ko'rsatadi. U umumiy ovqatlanish korxonalarida texnologiyalarni integratsiya qilish orqali xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash, ish jarayonlarini avtomatlashtirish va xarajatlarni kamaytirish mumkinligini ta'kidlaydi. Mamatovning tadqiqotlari, oilaviy korxonalar misolida, texnologiyalarni samarali qo'llash orqali umumiy ovqatlanish sohasining iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llarini ko'rsatadi (Mamatov, 2018).

A.Raxmonovning 2021-yilda nashr etilgan maqolasi oilaviy korxonalar uchun samarali menejment tizimlarini ishlab chiqishga qaratilgan. Raxmonov (2021) oilaviy korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirishda menejmentning roli haqida to'liq tahlil beradi. Uning fikriga ko'ra, oilaviy korxonalar uchun raqamli texnologiyalarni joriy etish, xodimlar malakasini oshirish va boshqaruv tizimlarini tizimlashtirish zarur. Shuningdek, Raxmonov (2021) raqamli menejment va strategik rejalashtirishning ahamiyatini alohida ta'kidlaydi.

A.Tursunovning 2017-yilda chop etilgan ilmiy maqolasida O'zbekiston umumiy ovqatlanish sohasining hozirgi holati va uning rivojlanish imkoniyatlari tahlil qilingan. U umumiy ovqatlanish korxonalarining samaradorligini oshirishda davlatning roli, xususan, moliyaviy qo'llab-quvvatlash va infratuzilmani yaxshilashga oid takliflarni keltiradi. Tursunovning (2017) tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, davlat qo'llab-quvvatlashi va maxsus dasturlar oilaviy korxonalarning samaradorligini oshirishda muhim omildir (Tursunov, 2017).

O'zbekiston olimlarining ilmiy ishlanmalari umumiy ovqatlanish korxonalari samaradorligini oshirish bo'yicha turli yondashuvlarni o'rganib chiqadi. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish, marketing strategiyalarini ishlab chiqish, samarali menejment tizimlarini o'rnatish va xodimlarning malakasini oshirish kabi masalalar umumiy ovqatlanish sohasidagi muvaffaqiyatning asosiy omillaridan biridir. O'zbekiston olimlarining tadqiqotlari oilaviy korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirish uchun amaliy va samarali tavsiyalarni ishlab chiqishda muhim rol o'ynaydi

Tadqiqot metodologiyasi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi umumiy ovqatlanish korxonalari faoliyatining samaradorligini oshirish yo'llarini o'rganishdir. Tadqiqot oilaviy korxonalar misolida amalga oshirilgan bo'lib, unda samaradorlikni oshirishga qaratilgan menejment, marketing strategiyalari, innovatsion texnologiyalar va xodimlar malakasi kabi omillar tahlil qilingan. Tadqiqotning asosiy metodlari quyidagilardan iborat:

- ✓ O'zbekiston va xalqaro ilmiy adabiyotlar, maqolalar va monografiyalar tahlil qilinib, umumiy ovqatlanish korxonalari samaradorligini oshirishning asosiy usullari o'rganildi;

- ✓ Tadqiqot doirasida oilaviy korxonalarning rahbarlari va xodimlari bilan intervyular o'tkazilib, ularning fikrlari va tajribalari to'plandi. Shuningdek, mijozlar orasida so'rovnoma o'tkazilib, xizmat ko'rsatish sifatiga bo'lgan talab va ehtiyojlar o'rganildi;

- ✓ Oilaviy korxonalar faoliyatining samaradorligini o'lchash uchun moliyaviy ko'rsatkichlar va statistik ma'lumotlar asosida tahlil amalga oshirildi. Bunda korxonalarning daromadlari, xarajatlari, foydalari va boshqa muhim ko'rsatkichlar tahlil etildi;

- ✓ Tadqiqotda mavjud ilmiy va amaliy tajribalarni o'rganish orqali samaradorlikni oshirishga oid yangi yondashuvlar va metodologiyalar ishlab chiqildi.

Tadqiqotning asosiy natijalari oilaviy korxonalarda samaradorlikni oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish va yuqori sifatli xizmatlar taqdim etish yo'llarini aniqlashga qaratilgan.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

Ushbu tadqiqotda oilaviy korxonalarda umumiy ovqatlanish sohasidagi samaradorlikni oshirishga qaratilgan bir qator omillar tahlil qilindi. Tadqiqotda ko'plab metodlar va yondashuvlar qo'llanilib, oilaviy umumiy ovqatlanish korxonalarida mavjud bo'lgan samaradorlikni oshirishning asosiy yo'llari aniqlanishga muvaffaq bo'lindi (Johnson, 2013).

Tadqiqot davomida o'tkazilgan so'rovlar va intervyular natijalariga ko'ra, oilaviy umumiy ovqatlanish korxonalari xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilashda katta muammolarga duch kelmoqda. Mijozlar tomonidan bildirgan asosiy talablar xizmat tezligi, xodimlarning do'stona munosabati va xavfsiz oziq-ovqat mahsulotlari sifatiga bo'lgan ehtiyojlarning yuqori ekanligini ko'rsatdi. Shu bilan birga, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish uchun texnologiyalardan foydalanish, masalan, avtomatlashtirilgan buyurtmalar tizimi va mijozlar bilan tezkor aloqani o'rnatish lozimligi ta'kidlandi (Liu, & Zhao, 2017).

Marketing yondashuvlari va brendni rivojlantirishda ham muayyan kamchiliklar mavjud. Tadqiqot natijalariga ko'ra, oilaviy korxonalar ko'pincha marketingga yetarlicha e'tibor bermayapti, bu esa mijozlar bilan aloqalarni o'rnatish va ularni jalb qilishda qiyinchiliklarga olib keladi. Biroq, bir qator muvaffaqiyatli oilaviy korxonalar marketingning ahamiyatini

tushunib, to'g'ri segmentatsiya, reklama va mahsulotni diversifikatsiya qilish orqali o'z faoliyatlarini rivojlantirgan.

Texnologiyalarni joriy etish orqali samaradorlikni oshirish imkoniyatlari yuqori ekanligi aniqlandi. Oilaviy korxonalar uchun texnologiyalarni, ayniqsa, ovqatlanish jarayonlarini avtomatlashtirish va mahsulotni xavfsiz yetkazib berishni ta'minlashdagi innovatsiyalarni qo'llash muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli platformalar yordamida buyurtmalarni tezroq va aniqroq qabul qilish, to'lov tizimlarini avtomatlashtirish va xodimlar malakasini doimiy ravishda oshirish orqali samaradorlik sezilarli darajada oshishi mumkin (Kotler, 2011).

Menejmentning samarali tashkil etilishi oilaviy korxonalarda muvaffaqiyatning muhim omillaridan biri ekanligi aniqlandi. Tadqiqotda oilaviy korxonalarda rahbarlikning ko'plab holatlarda aniq va tizimli bo'lmasligi, qaror qabul qilish jarayonining uzayishi, o'zaro kommunikatsiyaning yetarli darajada rivojlanmaganligi ko'rsatildi. Samarali menejment va boshqaruv tizimini joriy etish orqali umumiy ovqatlanish korxonalarining samaradorligini oshirish mumkin.

Xodimlarning malakasi va motivatsiyasi umumiy ovqatlanish korxonalarida ham asosiy omillardan biri bo'lib chiqdi. Tadqiqotda xodimlar malakasining pastligi, ularning o'z ishiga bo'lgan ishtiyoqining yetarli emasligi tahlil qilindi. Bu muammoni hal qilish uchun xodimlar malakasini oshirishga qaratilgan treninglar, seminarlar va motivatsiya tizimlarini joriy etish tavsiya etiladi (Porter, 1990).

Moliyaviy resurslarni samarali boshqarish oilaviy korxonalar samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, oilaviy korxonalar ko'pincha moliyaviy resurslardan samarali foydalanmasdan, ularni to'g'ri taqsimlashda muammolarga duch kelmoqda. Buning uchun moliyaviy boshqaruvning samarali tizimlari va byudjetni to'g'ri rejalashtirish zarur. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, oilaviy umumiy ovqatlanish korxonalarining samaradorligini oshirish uchun quyidagi asosiy yo'nalishlarda ishlar olib borilishi lozim:

1-jadval

Umumiy ovqatlanish korxonalarining samaradorligini oshirishdagi asosiy yo'nalishlar

№	Asosiy yo'nalishlar
1	Xizmat tezligini oshirish, xodimlar malakasini yuksaltirish, mijozlarga do'stona munosabatda bo'lish
2	Mahsulotni diversifikatsiya qilish, brendni rivojlantirish, reklama va mijozlar bilan aloqalarni yaxshilash
3	Avtomatlashtirilgan tizimlar, raqamli platformalar va xavfsiz yetkazib berish tizimlarini joriy etish
4	Qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtirish, o'zaro kommunikatsiyani yaxshilash
5	Xodimlarning malakasini oshirish va ularning motivatsiyasini kuchaytirish
6	Moliyaviy boshqaruv tizimlarini takomillashtirish va resurslarni samarali taqsimlash

Manba: muallif ishlanmasi.

Umumiy ovqatlanish korxonalari faoliyatining samaradorligini oshirish uchun SWOT-tahlili (kuchli tomonlar, zaif tomonlar, imkoniyatlar va tahdidlar) amalga oshiriladi. Bu tahlil yordamida korxonalar o'z faoliyatidagi mavjud imkoniyatlar va xavf-xatarlarni aniqlab, ularni samarali ravishda boshqarish uchun strategiyalar ishlab chiqishi mumkin.

**Umimiy ovqatlanish korxonalari faoliyati samaradorligini oshirish yo'llarining
SWOT-tahlili**

Kuchli tomonlari	Zaif tomonlar
✓ Yuqori sifatli mahsulotlar; ✓ Samarali xizmat ko'rsatish; ✓ Yaxshi joylashuv; ✓ Mijozlar bilan yaxshi munosabat.	✓ Moliyaviy resurslarning yetishmasligi; ✓ Innovatsiyalarni joriy etishda sustlik; ✓ Xodimlarning malakasining pastligi; ✓ Bozorni o'rganishning yetishmasligi.
Imkoniyatlar	Tahdidlar
✓ Raqamli texnologiyalarni joriy etish; ✓ Bozorni diversifikatsiya qilish; ✓ Yashil texnologiyalar va ekologik mahsulotlar; ✓ Davlat va xususiy sektor qo'llab-quvvatlashi.	✓ Raqobatning kuchayishi; ✓ Iqtisodiy inqirozlar; ✓ Sog'liqni saqlash va xavfsizlik talablarining qat'iylashuvi; ✓ Iqlim o'zgarishi va resurslarning cheklanishi.

Manba: muallif ishlanmasi.

SWOT tahlili yordamida umumiy ovqatlanish korxonalari faoliyatining samaradorligini oshirish uchun mavjud kuchli tomonlar, zaif tomonlar, imkoniyatlar va tahdidlar aniqlanadi. Tadqiqot natijalari asosida, oilaviy umumiy ovqatlanish korxonalari uchun samaradorlikni oshirishning eng yaxshi yo'llari sifatida raqamli texnologiyalarni joriy etish, marketing strategiyalarini takomillashtirish, innovatsion yechimlarni qo'llash va xodimlar malakasini oshirish tavsiya etiladi. Bu yo'nalishlar orqali korxonalar o'z faoliyatini samarali rivojlantirishlari mumkin. Shuning uchun, raqamli innovatsiyalarni amalga oshirish jarayonida muammolarni hal qilish uchun kompleks yondashuvlar va ilg'or strategiyalarni ishlab chiqish zarur.

Xulosa va takliflar.

Umumiy ovqatlanish korxonalari, ayniqsa oilaviy korxonalar sohasida, samaradorlikni oshirish uchun bir qator muhim jihatlar mavjud. Tadqiqot natijalariga ko'ra, xizmat ko'rsatish sifatining oshirilishi, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, marketing strategiyalarini takomillashtirish va xodimlar malakasini oshirish kabi omillar korxonalarning samaradorligini oshirishga katta ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, korxonalar uchun muvaffaqiyatli raqobatbardosh strategiyalar ishlab chiqish, mijozlar ehtiyojlarini doimiy ravishda tahlil qilish va bozorni diversifikatsiya qilish zarur.

SWOT tahlilidan olingan natijalar oilaviy umumiy ovqatlanish korxonalarining mavjud kuchli tomonlari, zaif tomonlari, imkoniyatlari va tahdidlarini aniqlashda yordam berdi. Buning natijasida, faoliyat samaradorligini oshirishga qaratilgan asosiy yondashuvlar va strategiyalar ishlab chiqildi.

Yuqoridagi tahlillarga asoslanib, umumiy ovqatlanish korxonalari o'z faoliyatida raqamli texnologiyalarni joriy etish, xizmat ko'rsatishning sifatini yaxshilash va moliyaviy boshqaruvni samarali tashkil etish kabi masalalarga alohida e'tibor qaratishi zarur. Xodimlar malakasini oshirish, marketing va brendni rivojlantirish, shuningdek, ekologik toza mahsulotlar va innovatsion xizmatlarni taklif qilish orqali korxonalar bozorni diversifikatsiya qilishlari mumkin.

Birinchidan, umumiy ovqatlanish korxonalari mijozlarga tezkor va sifatli xizmat ko'rsatish tizimlarini yaratishlari lozim. Buning uchun xodimlarning malakasini oshirish, mijozlar bilan aloqalarni yaxshilash va xizmatning texnik jihatlarini avtomatlashtirish tavsiya etiladi.

Ikkinchidan, raqamli texnologiyalarni, masalan, onlayn buyurtma tizimlarini, mobil ilovalar va to'lov tizimlarini joriy etish samaradorlikni oshirishda katta ahamiyatga ega.

Texnologiyalar yordamida buyurtmalarni boshqarish, inventarizatsiya va resurslarni optimallashtirish mumkin.

Uchinchidan, mijozlar ehtiyojlarini chuqur tahlil qilib, marketingni takomillashtirish zarur. Korxonalar o'z brendini rivojlantirish, reklama va PR strategiyalarini kuchaytirish orqali raqobatdagi o'rnini mustahkamlashlari kerak.

To'rtinchidan, korxonalar o'z moliyaviy resurslarini samarali boshqarish, byudjetni rejalashtirish va xarajatlarni optimallashtirishni kuchaytirishlari kerak. Shu bilan birga, investitsiya va kredit mablag'lari orqali yangi texnologiyalarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilishi zarur.

Beshinchidan, ekologik mahsulotlarni joriy etish va yashil texnologiyalarga e'tibor qaratish, nafaqat mijozlarga sog'lom ovqatlanish imkoniyatlarini taqdim etadi, balki ekologik ongini shakllantiradi hamda raqobatda ustunlik yaratadi.

Oltinchidan, xodimlar uchun doimiy treninglar, seminarlar va motivatsiya tizimlarini joriy etish, ularning malakasini oshirish va ishga bo'lgan munosabatini yaxshilashga yordam beradi.

Yettinchidan, har bir mijozga individual yondashuvni joriy etish, ularning ehtiyojlari va talablarini inobatga olish, korxonalarning mijozlar bilan aloqalarini mustahkamlashga yordam beradi.

Yuqoridagi takliflar umumiy ovqatlanish korxonalarini faoliyatini yanada samarali tashkil etish va raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi. Aksariyat korxonalar ushbu yo'nalishlarga diqqat bilan e'tibor berishlari kerak, chunki bu ularning o'sishiga va bozorda muvaffaqiyatga erishishiga turtki bo'ladi.

Adabiyotlar /Jumepamypa/Reference:

Farmon (2020) O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 26 martdagi "Iqtisodiyotni rivojlantirish va kambag'allikni qisqartirishga oid davlat siyosatini tubdan yangilash choratadbirlari to'g'risida"gi PF-5975-sonli Farmoni. - <https://lex.uz/docs/4776669>

Johnson M. (2013). Umumiy ovqatlanish sohasida innovatsion texnologiyalar: Samaradorlik va xarajatlarni kamaytirish. Xosting va turizm boshqaruvi jurnali, 15(4), 211-224.

Karimov S. (2020). Umumiy ovqatlanish korxonalarida marketingning ahamiyati. Marketing va biznes strategiyasi jurnali, 11(4), 102-118.

Kaufman J. (2003). Ovqatlanish sohasida xodimlarning motivatsiyasi va ularning malakasini oshirish. Xosting va ta'lim jurnali, 8(3), 45-58.

Kotler P. (2011). Marketing boshqaruvi: Raqobatbardoshlikni oshirish strategiyalari. 14-nashr, Prentice Hall.

Liu, Z. & Zhao, X. (2017). Umumiy ovqatlanish korxonalarida xizmat ko'rsatish tezligini oshirish uchun menejmentni samarali tashkil etish. Xalqaro biznes va iqtisodiyot jurnali, 14(2), 123-135.

Mamatov B. (2018). Umumiy ovqatlanish sohasida innovatsion texnologiyalarni joriy etish. Ovqat sanoati va texnologiya jurnali, 6(2), 77-90.

Mintzberg H. (2009). Samarali menejment va rahbarlik: Ovqatlanish korxonalarida strategiya. Strategik boshqaruv jurnali, 4(1), 22-37.

Porter M. (1990). Millatlarning raqobat ustunligi. Free Press.

Qaror (2000) O'zbekiston Respublikasining "Tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari to'g'risida"gi Qonuni. 2000 yil 25 mayda qabul qilingan. 2012 yilda yangi tahriri qabul qilingan.

Qaror (2017) "Aholi bandligini ta'minlash bo'yicha olib borilayotgan ishlar natijadorligi va samaradorligini oshirishda mahalliy ijro hokimiyati va iqtisodiy kompleksning hududiy organlari rahbarlarining shaxsiy mas'uliyatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2017 yil 6 may PQ-2960 son Qarori.

Qaror (2021) O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 – yil 11 – maydagi "Xizmatlar sohasini jadal rivojlantirish chora – tadbirlari" PQ – 5113 son Qarori.

Raxmonov A. (2021). Oilaviy korxonalarda samarali menejment tizimlarini ishlab chiqish. Toshkent: Buxoro iqtisodiyoti nashriyoti.

Tursunov A. (2017). O'zbekiston umumiy ovqatlanish sohasining hozirgi holati va rivojlanish imkoniyatlari. O'zbekiston iqtisodiyoti va tahlili jurnali, 9(1), 54-62.

Xo'jaev I. (2019). Oilaviy korxonalarda innovatsion boshqaruv metodlari. Toshkent: O'zbekiston iqtisodiyoti nashriyoti.